

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BdI Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand“ camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Note zilnice

Unii, se fac cunoscuți prin geniu bun, alții, prin geniu rău, iar alții, printr-o proverbială idioție. Ungaria — iar Ungaria! — a ajuns obiect de spectacol provocător de scârbă. În fine, a ajuns să atragă atenția asupra ei, căci de atâta timp se luptă să-și impună doleanțele, la vedere.

Și după ce a făcut cecece se știe, încă ea mai are tupeul să ia măsuri de pază, să se scandalizeze la acte reprobabile. Căci iată ce s'a întâmplat: În noaptea de 16 spre 17 l. c., o delegație sportivă română, care se întorcea de la un concurs sportiv din Budapesta, a fost arestată la un punct de frontieră. Netam-nesam, mașina, oprită de jandarmii unguri pentru control, a fost sechestrată, delegații, duși la post și cercetați până la piele și până la adâncul amintirilor și conștiinței, pentru că — idioții! — îi suspectau că ar face parte dintr-o... organizație teroristă. Zău?

Nu cumva domnii jandarmi doreau să-i implice oarecum, ei știu cum, în complicitatea lor? Ori, doar vor fi socotit că vor disturna credințele bazate pe descoperiri de fapte, dacă vor arăta lumii că ei nu pot fi teroriști, fiindcă și ei sunt în gardă în contra unora de acest fel.

În orice caz, gestul jandarmilor dela frontiera ungară este condamnat. De unde, până unde își permite o țară care vrea să se numească civilizată, să rambaleze, niște oameni onorabili, pela postul de jandarmi, să-i scotocească până 'n adâncul măntaelor. Nu vor fi crezut oare, sondând pe sărmanii oameni obosiți dela concursuri și din cauza drumului, ar putea afla vre-un amănunt, care să le servească?

Nu, onorabililor! Noi nu luăm noaptea, pe ascuns, și nici prin lagăre Janka-puztice. Nu are nici rușine de cecece facem și nici n'avem motive să ne ascundem acțiunile, așa că înzadar vor opri toți trecătorii români, lucruri compromițătoare nu vor afla, pentru că nu sunt.

Și să nu credeți că arestații și maltratații au fost puși în libertate după cercetare.

Dracu-i știe ce le mai trebuia! A trebuit să intervină consulatul român, pentru că să li se dea drumul.

Frumos e asta? Dar dacă nu se afla la consulatul nostru despre soartea celor arestați? I-am mai fi așteptat câtva timp. Și pentru ce?

Pentru că sunt români?

Aceasta e o calitate! O calitate mult superioară celeia de-a ungar.

În Ungaria însă, e motiv de pănzurătoare.

■ E drept că sunt români cari merită să atârne cât mai sus, pentru a li se vedea hidoasa murtă cât mai departe ca o sperietoare de al cărui exemplu să ne ferim. Nu însă, pentru că sunt români. Ne lăpădam de români și se târâsc la întunec peșteră, da lovitura mârșavă pe lațele, conaționalilor și concetățenilor lor. Nu e român acela care a ascultat mai bine de Pa-

recz și Czettel, decât de întreaga suflare românească din oraș, județ și țară, punând strajă, la graniță, statuia unui ungar. Da, lui i se datorește de acum. Să-i fie rușine!

Altă pază!

Ne mirăm de atâtea crime politice și mai ales de regicide. Nemulțumiți au fost și vor fi în orice timp. Nici cu Dumnezeu cât e El de Dumnezeu, nu-i mulțumim toată lumea, dar cu un om care nu-i decât „unsul“ Lui! Unii sunt nemulțumiți din cauza sărăciei de care nu i de vină nici un rege, altul pentru că e prostit de unii cari au interese antimonarhice sau antidinastice, altul pentru că vrea să trăiească și ultimul, pentru că... n'are ce face și spiritul lui satanic se simte bine, clocind gânduri „măreț“ de bestiale și idioate.

Și-atunci, acești nemulțumiți, își fac drum printre principii și printre obstacole și ucid.

Cum căutăm noi să prevenim astfel de ieșiri ale minților bolnave sau bestiale? Că așezăm, fie chiar lângă fiecare spectator, agenți secreți? Nu ajunge. Unul care vrea să 'mpuste, o poate face neobservat de vecin: împușcă din buzunar, nici nu scoate arma. Până să-și dea seama agenții, faptul s'a consumat. Că va fi prins și pedepsit, e altceva. Nu compensează. De aceea, acolo unde regele guvernează, nu domnește numai, și deci, e susceptibil de-a naște dorințe de suprimare în anumite creere, ar fi bine ca presa să nu anunțe înainte fiecare pas al lui, pentru a nu servi intențiile atentatorilor.

Gömbös, ofițer de stat major..

În declarațiile făcute de Jelka Pogorebet, fosta secretară a lui Perceț, este un pasaj, în care se spune că teroriștii croați dela Janka Puzta erau în legătură cu ofițerii statului major ungar, precizând și câteva nume.

Afirmațiunea aceasta este perfect adevărată și foarte gravă, deoarece toată lumea știe care este importanța și rolul în viața politică, atât în cea internă, cât și 'n cea externă, a statului major.

Ca o completare, sau mai bine zis, pentru definirea mai precisă și mai hotărâtă a complicității guvernului maghiar, prin intermediul statului major, în atentatul dela Marsilia, credem că e bine să amintim că actualul conducător al guvernului maghiar, d. Gömbös, este ofițer de stat major și 'n această calitate a servit, înainte de război, într'un regiment croat, cu gradul de căpitan, și 'n a cel timp a învățat limba croată, pe care o vorbește perfect.

Acest fapt, în aparență simplu și fără importanță, dă naștere la presupuneri foarte importante, la acuzații grave contra Ungariei.

Politica Ungariei are ca țintă permanentă dărâmarea hotarelor stabilite de tratatele de pace, prin care provinciile cuprinse în conglomeratul Austro-Ungar, au fost redacte statelor vecine din care, în mod organic, făceau parte, Ungaria fiind redusă la justele ei proporții. Faptul acesta n'a fost și nu este pe placul Ungariei. S'a pornit deci

campania revizionistă bazată pe afirmativele nemulțumiri ale populației minoritare din statele succesore. Natural, aceste nemulțumiri se datorau și se datorează provocărilor agenților guvernului maghiar, plasați sub diferite titluri și motive în statele succesore. Prin venirea la putere a d-lui Gömbös, — ofițerul de stat major, — politica de provocare a Ungariei a căutat să utilizeze alte mijloace mai efective. Ofițerul de stat major Gömbös, care cunoaște foarte bine situația din Croația, și-a îndreptat privirile într'acolo. Și ca din

pământ, în Ungaria au „răsarit“ emigranții croați. Și s'a cumpărat, cu banii statului ungar, pusta dela Janka, la 6 kilometri de frontiera jugoslavă, li s'au pus la dispoziție arme, bani și ofițeri instructori din cadrele statului major. Urmasii se cunoaște.

Ofițerul de stat major Gömbös, ajuns șef de guvern și-a utilizat bine cunoștințele adunate pe timpul când își făcea stagiul de căpitan în Croația.

Cari vor fi urmările pentru țara sa, rămâne să le vedem după conferința de Vineri dela Belgrad. —m—

Nevinovata Ungarie!...

— Ziare cu... două înțelesuri. — Argumente ungurești. — Bulendrele intră'n stujbă —

Incontestabil, preocuparea principală a vitregei lumi, o formează azi, urmările atentatului dela Marsilia și amestecul ce-l au în acest atentat, diversele grupuri politice din — iarăși! — diverse țări. Din aceste „diverse“ țări, cea mai acuzată este Ungaria, despre care s'a dovedit, că a ajutat și subvenționat pe atentatori. Cu toate acestea, se observă un fenomen foarte interesant, care pentru cei cari nu cunosc procedeele ungurești, ar părea ciudat, dar care pentru noi, cunoscători ai mentalității dela Budapesta este un lucru pe care-l așteptam să se producă.

Ziarele ungurești, oglindă fidelă a credințelor conducătorilor, cer — și ziarele minoritare

dela noi reproduc, — că cei cari au pus la cale atentatul dela Marsilia să fie pedepsiți. Dar cer, să fie pedepsiți și toți aceia cari au acuzat Ungaria de complicitate în această odicoasă afacere. Perfect, însă, credem că acestora nu li se va găsi motiv de sancționare.

Ziare streine citim și noi. Dar nu știm cum naiba se 'ntâmplă că noi citim într'un fel și ungurii în... altfel! Noi citim, că Ungaria, în urma mărturisirilor complicității atentatorilor dela Marsilia și ale fostei secretare a lui Perceț, este amestecată și vinovată de atentatul dela Marsilia, și că deci va trebui să tragă consecințele. Ungurii, din aceleași ziare, citesc, că (Continuarea în pagina III-a.)

Regele Alexandru

Cuvântare rostită în sala festivă a Academiei Teologice din Arad, cu ocazia înmormântării Regelui Alexandru I al Serbiei, de

F. Teonțiu

De dincolo, din negurile necunoscutului, un glas, întocmai unui blestem, un vaet strident de buhă a cutremurat văzduhul acestui mohorât început de toamnă.

Pe un colț din pământul inobilat prin secole de generozitate și ospitalitate, pe o bucată din pământul Franței, în spre seara zilei de 9 Oct., s'a făptuit una dintre cele mai odioase crime.

A fost deajuns descărcarea câtorva focuri de revolver, pentru ca în paginile istoriei, alături de Serajevo să se înscrie cu litere însângerate încă un nume: Marsilia.

Cu iuteala fulgerului, tristă veste au imprăștiat-o telegramele în toate cele patru zări, iar noul nume îl pronunță cu groază toate buzele.

Marsilia! Ce crud destin!...

O nouă umbră a împânzit orizontul, ridicându-se tot mai sus, pe măsură ce vasul de război jugoslav „Dubrovnik“ se apropia de malul orașului nenorocirii; o umbră ce prevestea furtună îngrozitoare, umbra aceasta însă n'a fost luată în seamă de nimeni.

Un tânăr și un bătrân, două figuri de cea mai aleasă factură a umanității, așteptau cu nerăbdare să-și strângă mâna, bucurându-se de o revedere închinată păcii.

S'a întâlnit, dar întâlnirea aceasta a fost ultima și de scurtă durată, pe pământul acesta locuit de o lume căreia îi place prea mult să se numească civilizată. Câteva minute numai, au putut să-și vorbească acești doi ostași ai păcii, căci litera sorții trebuia să se împlinească.

O mână s'a întins, ținând strâns în podul palmei mânerul revolverului — o armă diabolică a civilizației — o mână a unui scelerat, s'a întins și a tras fără nici un tremur. Ochiul acestui om-fiară, nu și-a greșit ținta. Mâna ucigașă a curmat pentru totdeauna firul vieții celor doi oameni de care se legase profund idealul păcii europene: Regele Alexandru al Jugoslaviei și Louis Barthou ministrul de externe al Franței, s'au prăvălit în sânge.

Plumbul cenușiu și rece, nu ține cont de titluri, el nu ricoșează din fața nimănui, fie rege sau cerșetor, atunci când destinația este bine fixată.

Plumbului îi place să între adânc, cât mai adânc, pentru ca sângele să gâlgăie mai din belșug.

Și mult și scump a fost sângele care s'a vărsat la Marsilia! La vederea acestui sânge, clipe uluitoare de groază și de îngrijorare au cuprins întreaga omenire.

Oribila demență a unui rătăcit a încheiat două mari

existențe, unindu-le pe veșnicie în gând de pace și înfrățire.

Alexandru I Karagheorghevi, craiul tuturor jugoslavilor, acest rege care simboliza cea mai mare garanție a unității statului său, prin înțelepciunea sa personală și prin trecutul său eroic, a căzut în floarea vârstei, ciuruit de gloanțe.

Sub coroana lui, sârbii, croații și slovenii, au primit o credință nouă și un nou nume, pe care a căutat să-l valorifice în fața întregii lumi: jugoslavii. Și tocmai acest nume i-a fost fatal.

Craiul Alexandru s'a născut la 17 Dec. anul 1888 în orașul Cetinje, fiind al patrulea fiu al voevodului depe atunci Petru Karagheorghevi și al soției sale Zorka, fiica domnitorului de atunci al Muntenegrului, knez Nicola.

Primii doi ani ai copilăriei i-a petrecut la Cetinje, căci dela această vârstă atât de fragedă, pierzând pe mama sa, se mută cu tatăl său la Geneva, unde Regele Petru

(Continuarea în pagina II.)

Axel Munthe

Acest nume, cunoscut în toate țările Europei sună dulce, duios și catifelat prin sentimentele ce ni le deșteaptă, atenuând orice necaz, — ca și ael „h” care catifelează țaria lui „te” din numele doctorului pe care nu ți-l poți închipi decât zâmbind blând ca un om refugiat într-o lume unde nu e răutate ci dragoste și recunoștință.

Nu toți cei ce au auzit cu multumire de Axel Munthe știu însă că simpaticul doctor, prietenul devotat al pășărilor, a suferit o grea operație de ochi.

Doctorul pentru care razele blânde de soare, policromatia impresionantă a câmpului și-a costelor de deal și sborul planat al pășărilor pe cari le iubește atât, erau singurele argumente de existență, își perduse vederea.

Colegii lui și-au dat toată silința l-au îngrijit, contribuind cu toată știința, dragostea lor, pasiunea lor, la vindecarea ochilor prietenului lor drag.

Și după declarația lor, reușita

perfectă a operației este adevărată minune a naturii. Nici nu se putea altfel. Natura pentru care a trăit, în serviciul căreia și-a pus și cel din urmă colț de suflet și ultima picătură de sevă vitală, trebuia să-i fie recunoștoare. Poate că tocmai de aceea a orbit ca natura să ne învețe că pe cei huni îi ajută.

Axel Munthe nici n'a tresărit măcar la reîntâlnirea lui cu raza dulce a soarelui și cu pasărele lui. Trăise împreună cu ele, acolo în nemărginirea plină de flori și cântece a sufletului său.

Doctorule blând, doctore pentru dragostea căruia „teribilul Mussolini” a devenit copil înțelegător al jocului pășărilor cu florile în baie de soare aurie, acordându-și cel mai frumos regat din lume: San-Michele cu lumea ce ți ai clădit-o în suflet acolo, doctore cu privire duiosă și bună, fie ca opera ta și minunea înfăptuită asupra ta să servească de pildă în acest secol cu suflet de stâncă putredă!

d. c

Cinematograf

In ziua de 18 nu se țin reprezentațiile!

CENTRAL

Programul de azi:

Acelaș ca la cinema „Corso“

Reprezentațiile

a orele 5, 7.15 și 9.15 seara
Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi!

Astă seară, la mine!

Jenny Jugo,
Paul Hörbiger,
Theo Lingon

Reprezentațiile

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

CORSO

La orele 5, 7¼, 9¼

Măine premieră la Central și Corso

Comedia muzicală a lui
Bus Fekete Lászlo

Filmele

Excelenței Sale

renumitul film cu marile staruri

Nagy Kato, Willy Fritsch,
Adele Sandrock, Hansi Niese
Gustav Waldau, Lizi Holzhuh

Biletele se vând de azi și în
palatul Fischer Eliz în debitul
de tutun

Cetiți „ECOUL“

CAO-Gloria

Viața sportivă

Duminecă 21 i. c., în Arad se desfășoară match-ul divizionar CAO—Gloria, sub arbitrajul d-lui Seiceanu (Cluj). Excelenta formație orădeană vizitează Aradul pentru a doua oară în acest sezon.

Senzația zilei o va constitui Chiroiu Vasile care Duminecă a apărut culorile României ca fundaș la dreapta.

Barbu I., excelentul centru înaintaș al Gloriei, după „apărarea” de Duminecă, gâsindu-se absolut nevinovat a fost achitat. Deci joacă în echipa de Duminecă a Gloriei contra CAO.

Arbitrii meciurilor de Duminecă

Venus—Unirea Tricolor conduce d. Oravetz (Arad).
AMEFA—Chinezul, conduce d. Fiegman (București).
Ripensia—România, conduce d. Bărzu (București).
CFR—„U” arbitru nedeseminat.

Divizia Națională B. Seara II.

UDR—CAA la Arad, arbitru d. Welter (Timișoara).
Jiul—Hsa la Timișoara, arbitru d. Kormöczy (Reșița).
Vulturii—RGMT în Lugoj, arbitru d. Marin Nică (Craiova).

S. G. A. liderul „o. 104rei” Arad

În campionatul Aradului până în prezent fruntea clasamentului o deține SGA care conduce distanțat:

SGA	5	5	0	0	27	3	10
Transilvania	5	4	0	1	15	7	8
Olimpia PTT	6	3	1	2	18	14	7
Unirea	6	3	1	2	13	15	7
Hakoah	5	2	2	1	14	8	6
Intelegerea	5	3	0	2	10	9	6
Știința CFR	6	3	0	3	13	12	6
Tricolor	6	1	2	3	4	9	4
Juventus	5	0	5	4	17	—	—
Alimentația	5	0	0	5	5	29	—

ECOURI SPORTIVE

D. maior Al. Săvulescu, a făcut Marți biroului federal o expunere asupra felului cum

a decurs match-ul de la Lvov. Biroul a mulțumit d-lui maior Săvulescu pentru cele realizate.

Excelentul internațional al României, Grațian Sept, Duminecă își va face reîntoarcerea. Deci va juca contra CFR ului la București.

Contestație ridicolă

Se spune că clubul Chinezul a introdus o contestație în contra grupării Universitatea. Motivul, după cele excepționale de Chinezul, este că „lucrul porților ar fi fost rupte”. Pentru acest motiv ridicol, Chinezul cere rejucarea matchului dacă nu cumva convingându-se de neseriozitatea contestației, o va retrage.

Inchipuții Chineziști, cu toate că stăpînii lor Zelenak I a fost chemat pentru selecționatul României, au ținut să joace cu „U”, fiind foarte optimiști. Acum convingându-se că fără Zelenak I nu pot câștiga, recurg la astfel de contestații ridicole...

Tiby

Starea sănătății președintelui Masaryk

Praga. — Azi s'a publicat un buletin medical care anunță că președintele Masaryk se restabilește normal.

Capacitatea vizuală a ochiului drept este acum aproape deplină.

Programul de activitate intelectuală a președintelui Masaryk se intensifică treptat.

Noul ministru al Ungariei la București

Budapesta. — Ministrul ungar la București Anton Magyary, va fi numit ministru al Ungariei la Haga.

În locul său va trece la București actualul consilier de legație el. I a dela legația ungara din Londra, Ladislaeu von Bardossy.

Informațiuni

In legătură cu serbările de Duminecă dela Chișineu Criș se comunică următoarele:

Deoarece toate trenurile de după masă spre Arad, pleacă prea curând, s'a intervenit la Direcția CFR Timișoara, ca trenul ce normal pleacă din Pădureni la ora 3 după masă să plece la ora 4, ceea ce s'a și aprobat, astfel ca oaspeții vor putea lua parte la masa comună, care va lua sfârșit la ora 3 și jumătate.

Reducerea de 50% este valabilă la toate trenurile, așa cum s'a anunțat deja.

Pentru arădanii cari doresc a participa, notăm că trenul cel mai bun este cel care pleacă la ora 7 și 3 minute spre Oradea.

La catedrala ortodoxă română din Arad, arhiptină de credincioși, s'a oficiat azi, la ora 10 a. m., un requiem, pontificat de P. S. Sa Episcopul

nostru Grigorie, pentru odihnitea sufletului Regelui de vie memorie, Alexandru I Karageorghevic al Jugoslaviei.

Corul „Armonia” sub conducerea d lui prof. Lipovan, a dat răspunsurile funebre.

Printre numeroasele personalități, militare și civile cari au participat la această tristă oficiere, am observat prezența d.d. General Ștefănescu Amza, dr. I. Groza, dr. I Ursu, Receptor dr. T. Botiș, dr. Mărcuș și alții.

Dela Catedrala ort. română, întreaga asistență, împreună cu P. S. Sa Episcopul Grigorie și cu d. general Ștefănescu-Amza, a plecat la biserica sârbească unde s'a oficiat deasemenea un requiem.

ABONAMENTE:

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1500 anual.

tru intenționa să-și consacre viața numai pentru a da o cât mai bună educație copiilor săi. La Geneva, Alexandru împreună cu tatăl său și cu frații săi, trăiesc o viață cât se poate de modestă. Aci urmează el primii ani de școală, la școala primară de stat, alături de alți copii din toate straturile sociale, distinguându-se dela început la studii, profesorii neavând decât cuvinte de laudă pentru micul prinț.

De mic, la Geneva, se ocupa în afară de studii și de sport, practicând în deosebi: călăria, inotul și tragerea la țintă.

După absolvirea cursului primar, prințul Alexandru se duce la Petersburg, intrând la școala imperială de copii.

Petrecându-și de mic viața numai în muncă și studii, el s'a putut lesne obișnui cu viața semenilor săi, fiind înconjurat, din partea tatălui cu o iubire nemărginită, și în acelaș timp supravegheat de el cu o strictețe aproape drastică în ceea ce privește lucrurile pe cari credea, ca tată și ca Rege, că trebuie să și le însușească prințul Alexandru. Și, deși lipsit dela vârsta de doi ani, de mângâierile duiocese și de sânul cald de mamă, el a primit o pregătire cu mult mai solidă

decât dacă și lui i-ar fi surră din vreme norocul și fericirea celorlalți copii de vârsta lui, precum și dacă ar fi trăit o viață îmbelșugată care să-i fi putut satisface toate dorințele lui de copil.

Și tocmai acestea i-au dat țăria caracterului care este caracteristica tuturor Karageorghevicilor și datorită acestora, Regele de mai târziu a putut suporta cu eroism, tot ceea ce a suportat; a putut, ca din cea mai mare înfrângere, nu să viseze, ci să cucerească cea mai înaltă victorie.

Peste bătrâna Sârbie, a trecut ca un nour greu de toamnă și timpul în care aspirațiunile și rolul ei de eliberare au fost neglijate. Dintr'odată, un nou fior de îmbărbătare a început să bată în piepturile sârbilor. Poporul s'a deșteptat din nou, dându-și seama că numai un Rege ca Regele Petru este în stare să ridice Sârbia acolo unde-i este locul printre celelalte state și s'o reabiliteze, să-i coreagă religia, să muncească cu el, cu poporul, pentru popor și pentru o unificare, să ridice armata la rangul demn de eroismul înăscut al sârbilor și să înfăptuiască în realitate visul lui Ilija Garašanin, primul ministru al knezului Alexandru Karageorghevic.

Așa se face că, la dorința poporului său, și mai ales a societății „Eterem” care s'a organizat în Grecia cu scopul de a elibera pe sârbi de sub jugul turcesc, Regele Petru, după o absență îndelungată, se reîntoarce la Belgrad.

Cu Regele Petru, pășeste pentru prima oară, prințul Alexandru pe pământul patriei sale, pe care o cunoaște la perfecție, deși a crescut departe de ea.

Și deoarece în străinătate n'a putut să-și însușească îndeajuns modul de viață, limba și literatura, istoria și geografia poporului sârb, Regele Petru i-a ales ca profesor, pe cei mai de seamă dascăli din acel timp, cum au fost: muntenegreanul Nenezici, apoi Caimacici, și avocatul Blaja Barlovac din Belgrad.

Prințul Alexandru, s'a adâncit foarte mult în știință, înăut din tinerețe era privit ca un savant, dar anul 1909 îl smulge din cercul său de activitate științifică, pentru că fratele său mai mare Gheorghe, renunțând la dreptul de moștenitor al tronului, acest titlu i-se încredințează lui.

A început, odată cu primirea noului titlu, să se ocupe mai serios de studiile de bransă militară și cele po-

litico-economice. Repede se face iubit de popor și stimat atât de către militari cât și de politicieni.

El intră în armata sârbă pentru prima oară în anul 1903 de ziua nașterii sale ca simplu soldat de infanterie. În 1909 devine sublocotenent, ca apoi în 1911 să fie avansat la rangul de căpitan clasa II-a cu titlu de inspector în „Inspectoratul General al armatei.

În această calitate își îndeplinește cu conștiințiozitate datoria, vizitând toate garnizoanele din țară și organizând armata pe baze noi, după modelul celor din Apus, observându-se de pe atunci conturul domnitorului puternic de mai târziu.

În anul 1912 izbucnind primul război balcanic, Sârbia, Bulgaria și Muntenegru, se aliază cu Grecia pentru ca să scuture jugul turcesc. Prințul Alexandru capătă comandamentul primului corp de armată, în fruntea căruia smulge prima victorie turcilor, nedându-le nici timp de fugă, victoria mult vestită dela Kumanov, unde a fost răzbutată înfrângerea dela Kosova.

Reocupă Scopolia la 13 Oct. a aceluiș an, luptă cu eroism și ocupă Prilepul lui Marcu și Bitolia, punând astfel prima piatră funda-

mentală epopeei de eliberare a tuturor jugoslavilor.

În al doilea război balcanic, i se încredințează din nou greaua misiune de a lupta contra bulgarilor, tot în fruntea primului său corp de armată. El atacă centrul pozițiilor bulgare la Rida și Drencea și după o luptă sângeroasă ocupă Drenovațul, obligând pe bulgari să se retragă.

Două zile mai târziu ocupă Raicinul și Ridul și cu victoriile acestea, își încheie cu succes și a doua misiune, căci după nimicirea reacțiunii turcești, trebuia nimicita și reacțiunea Vienei. În caz că n'ar fi învins el atunci pe bulgari, Habsburgii și azi ar mai apăsa Europa Centrală și Balcanii.

După terminarea acestui război, se întoarce la Belgrad, fiind primit de popor, cu o însuflețire de nedescris, devenind totodată mâna dreaptă a Regelui Petru, care fiind sdruncinat fiziceste din cauza multelor suferințe, la 12 Iunie îl numește Rege, dându-i întreaga conducere a statului. Alexandru preia această conducere tocmai în preajma izbucnirii războiului mondial și în cele mai grele clipe pe care le-a avut armata sârbă.

(Continuarea în numărul viitor)

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți sigura posibilitate de a susține eforturile noastre: PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRI.

Ultimatumul Austro-Ungariei către Serbia

— Și... retour? — Un document, de pe timpul când situația era inversată —

După ce arhiducele Fr. Ferdinand și soția sa Sofia de Hohenberg au fost uciși de către conspiratori, în 1914, guvernul austriac a adresat Serbiei un ultimatum.

Se știe că răspunsul guvernului sârb a fost considerat nesatisfăcător, ceea ce a atras după sine războiul abia așteptat de Austro-Ungaria, care a degenerat apoi în groznicul război mondial care a durat până în 1918.

Iată, că acum, chestiunea se întoarce. Evenimentele senzaționale de acum, sunt printre cu încordare de către precurierii dela Geneva. Separați întrebarea dacă Jugoslavia va face la Liga Națiunilor vre-un demers în contra Ungariei și dacă acesta n'ar fi prematur.

Bine ar fi, să se aștepte rezultatul definitiv al cercetărilor pentru a avea o înțelegere a măsurii în

care persoane sau guverne anumite au fost amestecate în această chestiune. Fapt este, că rezultatul de până acum al cercetărilor este destul de edificator, deja așa încât Mica Înțelegere a hotărât să ceară Societății Națiunilor luarea în desăbure a cazului.

Unele ziare spun că guvernul sârbese ar avea intenția să trimită Ungariei un ultimatum.

Ce triste întâmplări ar reactualiza acest pas! Și poate tocmai din cauza acestor amintiri, un război va fi evitat.

O satisfacție luată, pe cale diplomatică însă e necesară. Publicăm mai jos textul ultimatumului austro-ungar adresat Serbiei în 23 Iulie 1914, pentru a se vedea atitudinea provocatoare a fostei monarhii și a se face comparație cu situația de azi.

Comentariile nălererezvdm.

„Această declarațiune se va aduce la cunoștința unităților armate de către Majestatea Sa, printr'un ordin de zi și se va insera și în Monitorul Oficial al armatei.

„In afară de acestea guvernul regal sârb se obligă:

1. Să împiedece ori care publicațiune, care ar agita la ură și disprețul Monarhiei, care prin scopul general tinde să desmembreze monarhia;

2. Imediat va desființa reuniunea „Narodna Obrana”, va confisca toate mijloacele de propagandă ale acestei reuniuni și va proceda la fel și față de toate celelalte reuniuni și asociații similare, cari se îndeletnicesc cu propagandă în contra Monarhiei Austro-Ungare; guvernul regal va lua toate măsurile ca aceste reuniuni să nu poată fi reînființate sub altă denumire;

3. Fără nici o întârziere va îndepărta din instrucția publică, tot astfel și din corpul didactic și din rechizitele de învățământ toate acelea cari servesc sau ar putea servi pentru propagandă în contra Monarhiei Austro-Ungare;

4. Va îndepărta din serviciul militar și în general din instrucția publică pe toți ofițerii și funcționarii implicați în propagandă în contra Monarhiei. Guvernul ces-reg. își rezervă dreptul de a numi pe cei implicați arătându-le și faptele lor;

5. Acceptă organele guvernului ces-reg. în colaborarea în acțiunea de suprimare a acțiunii, care amenință integritatea teritorială a Monarhiei;

6. Va pune în curs o anchetă judiciară în contra tuturor complicilor în atentatul din 28 Iunie 1914; în dovedirea acestora vor participa și organele trimise de către guvernul ces-reg.;

7. Va lua măsuri de urgență în vederea arestării maiorului Tankosici Voia și funcționarul Tiganovici Milan compromiși prin ancheta atentatului dela Serajevo;

8. Va împiedeca prin măsuri eficace conlucrarea organelor oficiale în contrabanda de armament și munițiuni, va concedia și va pedepsi exemplar pe funcționarii punctelor de graniță Sabatz și Loznitza, cari au dat mână de ajutor atentatorilor să treacă granița;

9. Va da explicații privitor la declarațiile neautentice ale înalților funcționari sârbi, făcute în străinătate — date și după atentatul dela Serajevo;

10. Fără amânare va încunoștiința guvernul ces-reg. despre efectuarea tuturor acestor măsuri.

„Guvernul ces-reg. așteaptă acest răspuns pe cel mai târziu 25 Iulie 1914 orele 6 p. m.”

Acest ultimatum a fost trimis baronului Vladimir Giesl, ambasador austriac la Belgrad, cu instrucțiunea: că ambasadorul va trebui să dea lămuriri verbale, că pentru cazul dacă în termenul fixat în ultimatum nu va primi un răspuns fără nici o condițiune de acceptare, atunci are instrucțiunea ca în cele 48 ore următoare să părăsească Belgradul împreună cu întreg personalul legației.

Folosiți bateriile „Galvani”

Nevinovata Ungarie!...

(Urmare din pag. I-a)

nu este moral și just ca Ungaria să fie acuzată de atentatul dela Marsilia, că unghurii sunt cunoscuți ca un „popor pacinic”, care nu este în stare să lovească pe cineva, nici măcar cu o floare...

**Concluzia?
Falsificatori ordinari!**

Cu litera cea mai grasă, aceeași ziare anunță că la Budapesta au sosit doi ziaristi francezi, — unul dela „Excelsior” și celălalt dela „Paris Soir”, ambele din Paris — să cerceteze dacă sunt adevărate sau nu cele scrise despre Janka-pusztá. Spun zierele că autoritățile maghiare îi vor duce la Janka-pusztá, că le vor arăta pe un atentator croat condamnat în Ungaria la 15 ani muncă silnică pentru un atentat comis în Jugoslavia și că, în general, autoritățile maghiare vor da ziaristilor tot concursul și le vor satisface toate dorințele, numai ca adevărul să iasă la iveală.

Știm noi ce 'nseamnă aceasta! Vor fi mobilizate iarăș toate curvele de lux ale aristocrației maghiare, se vor desfunda scumpele sticle cu vinuri de Tokay, se vor întrebuița toate mijloacele — plus-unul! — întrebuițate de unghuri pentru convingere, sau...

Sau vor proceda cum au procedat cu ziaristul american, care dus de profesiunea sa, ajuns în lagărul teorit dela Janka-pusztá, unde a fost legat de mâini și de picioare, bătut până la sânge, chinuit zile de-a rândul, până când legația americană din Budapesta a scăpat din ghiarele ofițerilor de stat major ai unghuriei, transformați în profesori ai revolverelor și ai crimei!...

Să dea Dumnezeu să ne înșelăm.

Dar cunoscând „inocența” și „nevinovăția” Ungariei, nu îndrăznim să sperăm așa ceva!...

Radu Baltag

Presimțire de frate

D. Leon Barthou, fratele ministrului asasinat era cel mai devotat colaborator și cel mai intim confident al marelui dispărut. În ziua atentatului el aștepta cu nerăbdare și înaintea haur parleurului de radio despre fratele său, pe care conform primei vești, îl credea rănit ușor. Când, după câteva minute mai târziu, un funcționar al ministerului, însărcinat să i aducă vestea morții fratelui său, a intrat în cameră, prima lui grijă a fost să închidă aparatul de radio.

— Fratele D-voastră este rănit ceva mai grav. Am însărcinarea să vă comunic acest lucru, dar vă rog să credeți că nu e nici un motiv să vă alarmați.

— Știu, nu mai continua! Mi ai închis aparatul de radio, ca să nu aud știrea morții sale.

În acel moment d. Leon Barthou era deja pe scări, iar câteva minute mai târziu la gară, unde lua primul tren spre Marsilia.

Un Eveniment cultural la 27 Octombrie

Inaugurarea „Teatrului Bănatului”

Ne mai despart câteva zile până la deschiderea stagiunii, primului teatru bănațean.

Sâmbătă 27 Octombrie va avea loc acest important eveniment cultural românesc.

„Teatrul Bănatului” își deschide porțile în aceea zi cu opera comică de mare spectacol GIUDITTA, de celebrul Fr. Lehár, lucrare care până în prezent nu a putut să fie reprezentată, — din cauza greutăților tehnice și vocale, — decât de Opera de Stat din Viena și de Opera Regală din Budapesta.

„Teatrul Bănatului” și-a ales dinadins această lucrare, pentru a se putea afirma din prima zi și pentru a se plasa din primul moment alături de marile scene lirice europene. Nici un sacrificiu n'a fost destul de mare, pentru depunerea acestei cărți de vizită a culturii românești în Timișoara, pentru cinstirea unui titlu scump bănațenilor: „TEATRUL BĂNATULUI”.

Protagonistii acestei premiere au fost aleși dintre cele mai bune elemente vocale ale Companiei „Mărioara Cinsky”.

În rolul capital apare d-na Eugenia Zaharia, societară a Teatrului Național din București, dotată cu o voce ca-

re a atras atenția criticilor bucureșteni.

În rolul primului tenor apare vestitul Igo Guttmann, românul care a fost ales la Berlin și Viena să înlocuiască pe celebrul Richard Tauber.

În rolurile secundare apare fostul prim tenor al Operei din Cluj, d. Ion Puican și una din speranțele scenelor Capitalei d-ra Pussy Louis.

În rolurile de proză apar d-nii: Calin Bottez, dela Teatrul Național din București și Ion Focșăneanu, dela Teatrul Regina Maria.

Corul și baletul compus din 60 persoane cu coreografia învățată de maestrul Willy Marady va evolua în bogatele costume lucrate în atelierul „Teatrului Bănațean” și atelierul Kirity.

O montare fastuoasă cu decoruri foarte originale lucrate de pictorul prof. Georg baron v Loewendal și peste tot ochiul de maestru al celebrului regizor ieșan Aurel Maican, vor asigura spectacolului un nivel artistic european.

Orchestra de 40 persoane va fi condusă de d. Radu Urlițianu.

Biletele de vânzare la Casa Teatrului dela 10—12 și dela 16—19. Telefon 102.

Textul ultimatumului

„Ministrul Serbiei la Viena din ordinul guvernului său la 31 Martie 1914 a făcut următoarea declarație față guvernului cesaro-regesc: „Serbia recunoaște, că faptul înțeles, ce a luat ființă în Bosnia-Herzegovina nu atinge drepturile ei și prin urmare se va conforma oricărei decizii ale marilor puteri ce vor aduce în legătură cu articolul XXV al tratatului din Berlin. Cedând sfatului marilor puteri, Serbia de acum înainte se obligă să abandoneze conduită sa protestatară și contrarie, începută din toamna lui trecut, privitoare la anexiune, și să se obligă mai departe, că își va lăsa politica actuală față de Austro-Ungaria, spre a trăi acum înloc în bune relațiuni de vecinătate”.

„Istoria ultimilor ani și în special evenimentele dureroase din 28 Iunie dovedesc, că în Serbia există o mișcare destructivă, care are de scop desmembrarea unor teritorii din corpul Monarhiei Austro-Ungare. Această mișcare care a luat naștere în văzul guvernului sârb, a căutat în sensul, că peste hotarele Serbiei sârbesc se manifestă în serie de acte de teroare, atentate și asasinat.

„Guvernul sârb nu numai că nu s-a conformat declarațiunii lui din Martie 1909, dar nu a făcut nimic pentru suprimarea acestei mișcări, tolerând acțiunea păcătoasă a grupurilor reuniri și formațiuni, acceptate în contra Monarhiei, — și deșanțat al presei, — laudele și autorilor atentatelor, participarea ofițerilor și a funcționarilor în aceste acțiuni destructive și propagandă nesănătoasă pe teritoriul instrucțiunii și a tolerat în toate acele manifestări, cari sunt proprii să inducă în eroare poporul sârb în ura și dispreț față de Monarchie și în războaie sale.

„Această toleranță păcătoasă a guvernului regal sârb nu a încetat până atunci, când prin evenimentele din 28 Iunie s'a învederat urmările ale acestor acțiuni — în fața întregii.

„În declarațiunile și depozițiunile ofițerilor atentatului din 28 Iunie se lămpede, că atentatul dela Serajevo a fost urzit la Belgrad, că — armele și explozibilele au fost aduse asupra lor — le-au primit

dela ofițerii și funcționarii publici înregimentați în formațiunea politică „Narodna Obrana”, în fine, că autorii și armamentele lor au fost trecute peste graniță prin contrabandă de către șefii serviciului vamal sârb.

„Rezultatele anchetei nu permit guvernului ces-reg. ca și pe mai departe să rămână în expectativă — dovedită ani de-a rândul față de acțiunile centrale concentrate la Belgrad și îndreptate împotriva unor teritorii ale Monarhiei: din contra, acest rezultat îi impune hotărârea de a curma pentru totdeauna această mișcare care amenință liniștea Monarhiei.

„Acest scop vrea să-l atingă guvernul ces-reg., când printr'un decret oficial, că reprobă propagandă dusă în contra Monarhiei Austro-Ungare, și respective totalitatea tendințelor, cari au de scop ruperea unor teritorii aparținând Monarhiei și că se obligă să suprimă această propagandă teroristică cu toate mijloacele ce-i stau la dispoziție.

„Pentru a da un caracter solemn acestei obligații, guvernul regal sârb va insera următoarea declarație în Monitorul Oficial din 26/13 Iulie, pe prima pagină:

„Guvernul regal sârb reprobă propagandă îndreptată în contra Monarhiei Austro-Ungare și respective totalitatea acelor tendințe cari au de scop defalcarea unor teritorii aparținând Monarhiei Austro-Ungare și își exprimă sincera părere de rău pentru urmările jalone ale acestor acțiuni nefaste”.

„Guvernul sârb își exprimă părerea de rău, că ofițeri sârbi și funcționari au luat parte în această propagandă și prin aceasta au periclitat bunele raporturi, pentru menținerea cărora s'a obligat solemn guvernul regal sârb la 31 Martie 1909”.

„Guvernul regal, care reprobă și respinge orice gând și tentativă de înmăștiune în soarta oricărei populațiuni a Monarhiei Austro-Ungare își ține de a sa datorie să facă atenți ofițerii, funcționarii și populația regalului, că deacum începând va întrebuița cea mai deplină rigoare față de toți aceia, cari s'ar dovedi vinovați în atari acțiuni, și va face tot posibilul, de a preveni și de a sista atari acțiuni”.

Noi dovezi despre complicitatea Ungariei în atentatul dela Marsilia

— Emigranții croați au fost instruiți de ofițeri din statul major ungar —

Am relatat ieri, că au abvenit noi dovezi despre amestecul Ungariei în atentatul dela Marsilia. Lavina dovezilor a pornit. După cele de ieri, cuprinse în broșura fostei secretare a lui Percec, azi s'a dat publicității o convorbire cu această femeie, care, în afară de confirmare, aduce și noi amănunte, din care extragem:

Ea povestește că împreună cu Percec a fugit mai întâi în Ungaria, de unde au plecat apoi spre Viena. În capitala Austriei au închiriat un apartament luxos.

În scurtă vreme ea a putut afla că banii de cari dispunea în largă măsură, Percec, erau dați de atașatul de presă al unei legății din Viena.

Percec adusese din Ungaria mai multe pașapoarte false și bani.

În noua locuință din Viena, se fabricau bombe, cari erau transportate cu automobilul la Klagenfurt, la un anume Singer. Bombele erau apoi așezate în trenurile cari mergeau spre Jugoslavia, pentru a împiedica astfel turismul străinilor spre această țară.

După ce însă poliția a dat de urma acestor atentate, ei s'au refugiat la Budapesta. Aci au închiriat o nouă locuință luxosă, fiind frecvențați de numeroși ofițeri maghiari.

Spionaj pentru Ungaria

De aci ei au organizat un intens spionaj asupra situației militare a Jugoslaviei. Informațiunile obținute erau apoi date ofițerilor unguri. De asemeni erau făcute cunoscut și d-rului Jelitz la Berlin.

După un oarecare timp, împreună cu Percec, ea s'a dus la Janka Puszta. Aci a văzut pe emigranții croați cari erau instruiți militarmente de către ofițeri maghiari. Mai ales li se dădea o instrucție specială asupra întrebunțării mitralierelor.

Spre seară aveau loc în fiecare zi exerciții de tragere la țintă. O păpușă, care reprezenta pe regele Alexandru, servea de țintă.

Jelka Pogoreletz mai spune că a stat timp de un an de zile în lagărul dela Janka Puszta. După aceasta a plecat la Sofia, în timp ce Percec s'a dus în Belgia și Franța. Cu un pașaport fals, eliberat de consulatul ungar din Sofia, ea s'a reîntors apoi înapoi la Janka Puszta.

Dovezi despre complicitatea Ungariei

„Curentul”, în corespondența expediată detrimisul său special la Belgrad, publică, între altele, următoarele date, cari compromit foarte grav Ungaria:

„Nu mai puțin demn de relevat este rolul activ pe care l-a jucat Ungaria în comploturile pregătite la Janka-puszta. Guvernul din Budapesta a permis refugiaților croați să întemeieze un lagăr terorist pe teritoriul suveranității sale naționale. A dotat pe teroriști cu o proprietate care servește ca loc de antrenament și de tragere la țintă. Ungaria a instruit pe teroriști delegând, în

acest scop, pe căpitanul Ferencfalva. Nu poate sedpa ni-mănuși din vedere complicitatea statului major maghiar în toate mașinațiunile dela Janka-puszta.”

„La 23 August 1931 au fugit din Jugoslavia în Ungaria patru tineri teroriști, anume Stiepan Petrovici, Magiorici Marian, Mraz Ioan și Sikirița Dragutin. Ei au luat contact cu comandantul Klar, căpitan în armata ungară, și au fost instruiți la Janka-puszta. Sikirița a trecut în Jugoslavia, la 3 Maiu 1932, Mraz Ioan la 4 Decembrie acelaș an. Magiorici la 3 Decembrie 1932, iar Stiepan Petrovici a fost prins de poliția jugoslavă la 5 Aprilie 1934.

Ei declară, fiecare în parte, că vin dela Janka-puszta, că au cunoscut pe căpitanul Klar, pe căpitanul Horwath și pe al treilea căpitan al taberii, Pehher, șeful grănicerilor dela Gekenese, tustrei instructori oficiali ai taberei. Jelka Pogorelec declară că exercițiile de tir se făceau la Janka-puszta, în fotografia regelui. Poliția dispune de dovezi că falsele pașapoarte italiene erau obținute prin protecție și garanție maghiară.

Este de altfel interesant să subliniem că în procesul atentatorului Horeb, dela Zagreb, acesta a declarat că venise hotărât să suprima pe rege. În fața entuziasmului mulțimii n'a putut să-și mai ducă până la sfârșit misiunea.

Faptul că atentatorul dela Marsilia nu e un croat, ci un bulgar asasin de rând, probează că comitetul terorist nu mai putea să se bizize pe croați, aceștia având un sentiment de simpatie pentru Regele Alexandru.

Și complicități asasinului mărturisesc amestecul Ungariei

Complicii asasinului Kelemen, Beneș și Novac, arestați la Thonon în Franța, au fost supuși unui lung interogatoriu. La început au negat, dar pe urmă au început să mărturisească. Redăm mai jos fragmente din declarațiile lor:

O latură necunoscută a călătoriei lui von Pappen la Budapesta

Ziarele „Petit Parisien” și „Paris Midi” arată că, înainte de asasinatele din Marsilia, a avut loc o călătorie misterioasă a d-lui von Pappen la Budapesta. Ziarul „Paris Midi” aduce aminte, că pe timpul marelui război, rolul lui von

Plecând din țara noastră am avut ordin să ne ducem la München, la cafeneaua Deutscher Kaiser, unde șeful local ni s'a prezentat făcându-se cunoscut prin semnele secrete ale asociației noastre. El ne-a dat ordinul de a ne duce la Zürich. Aici ni s'a prezentat un nou șef, și ne-a dat ordin să ne ducem la Lausanne. Am sosit în acest oraș la 28 Septembrie. Un ungar ne-a dat aici alte pașapoarte, acelea ce s'au găsit asupra noastră la arestare, și ne-a oprit pașapoartele ungare cu care venisem până aci. Ungurul ne-a mai dat ordinul să ne ducem la Paris împreună cu alți doi camarazi, dintre care unul este cel numit Kelemen.

În Ungaria există, la șase kilometri de frontiera jugoslavă, un centru terorist care adapă visurile iredentismului maghiar. Este o fermă mare și izolată, numită »Janka-puszta«. Aci se formează propagandiști, aici se prepară toată conspirațiile și toate atentatele care zgudue în mod periodic nord-vestul Jugoslaviei. Această școală se pare că a perfecționat în chip deosebit tehnica distrugerii operelor de artă și a căilor ferate.

Or. Novac Poșpișil a mărturisit:

După condamnarea mea, m'am refugiat în Austria, iar apoi în Ungaria. Am trăit la »Janka-puszta«. Aici ne-am hotărât să activăm. Aici ni s'au înmănat pașapoartele ungurești cu care ne am putut duce până la Lausanne.

Și ministrul de externe al Ungariei?

Ziarul „Populaire” din Paris, acuză într'un articol de fond și pe ministrul de externe al Ungariei:

Organizația teroristă, care a însăngerat bulevardul din Marsilia, e aceeași pe care noi am indicat o dela început. Este vorba de formația teroristă a separatiștilor croați, al cărei șef este dr. Pavelici și care este condusă cu ajutorul Ungariei și, în special, a d-lui Kanya, ministrul afacerilor străine dela Budapesta.

Șefii organizațiilor partidului liberal georgist au fost convocați în Capitală

București. — D. George Brătianu a convocat pe ziua de 20 Octombrie la o constătuire pe toți șefii organizațiilor d-sale județene.

În legătură cu această constătuire, unele cercuri politice din Capitală pretind a ști, că e vorba de o reîntregire a partidului liberal. Ziarele opoziționiste aduc chiar amănunte

în legătură cu această reîntregire și afirmă că între d-nii Dinu Brătianu și George Brătianu a intervenit o înțelegere. Față de aceste svonuri, cercurile guvernamentale susțin, că parlamentul va continua să dea sprijin guvernului și nici vorba nu poate fi de o reîntregire a partidului în sensul anunțat de unele ziare din Capitală.

Fábián Gábor redivivus!

S'a confirmat faptul că... tăcerea spune ceva!

Comisia interimară a Aradului — celebra noastră comisie, care ziua 'n amiaza mare dă 'n gropi — a găsit potrivit, sub fericita, geniala și inteligenta inspirație a președintelui ei (pe care-l admirați alături), ca acum când întreaga lume acuză Ungaria de com-

d. dr. Ioan Ursu, președintele comisiei interimare a Aradului, care a. înviat pe Fábián Gábor...

placitate în atentatul dela Marsilia, care urma să strice pacea Europei, să repună în piața publică a Aradului ro-

mănesc, statuia ungarului Fábián Gábor, care în 1848 a introdus spânzurătoarea pentru români.

Nu știm motivele cari au determinat repunerea statuii — doborâtă pentru că jignea — într'un moment așa de puțin propiu. Adică le știm noi, dar ne rezervăm plăcerea de a le diseca mâine.

Infierăm aci — în numele populației românești de pe aceste meleaguri, care de două ori a fost jignită de actuala comisie interimară — procedul de a repune această statuie pe neștiute, pe ascuns.

S'a tăcut îndelungat asupra chestiunii. Prin repunerea statuii, s'a dovedit că tăcerea totuși vorbește. Am tăcut și noi. Dar de mâine vom vorbi, adică vom scrie. Și vom arăta cari au fost motivele pentru care s'a tăcut și pentru care statuia a fost repusă fără tâmbălăul necesar al presei maghiare.

dr. Tokeramo

Inmormântarea Regelui Alexandru

Azi, Joi, la ora doua a început inmormântarea lui Alexandru I, fostul rege al Jugoslaviei. Toate țările din Europa și-au trimis delegații pentru a le reprezenta la inmormântare.

Dar nu numai casele domnitoare și guvernele europene au ținut să fie reprezentate la dureroasa inmormântare dela Belgrad, ci și oameni simplii cari n'au nimic a face cu politica.

Mulțimea venită din toate părțile Europei a invadat Belgradul și se cifrează la 200.000.

Toate hotelurile sunt pline, deasemeni și locuințele particulare. Nicăiri nu se mai găsește nici o locuință de închiriat.

În fața atâtor streini autoritățile au luat măsuri pentru a preîntîmpina ori ce fel de desordini în legătură cu inmor-

mântarea. Au fost chemate sub arme câteva contingente de rezerviști, cari alături de poliție mențin ordinea. S'a perchiționat toate casele și s'au confiscat toate armele, iar imediat ce se observă vre-un individ suspect, este îndepărtat din capitală.

Măsurile de ordine nu sunt exagerate cum s'ar părea, dar date fiind împrejurările și faptul că 'n capitala statului vecin sunt foarte multe personalități din cele mai marcante în viața politică a Europei, măsurile sunt chiar necesare.

La începutul inmormântării, adică la ora 2, în întreaga Jugoslavia, pe timp de două minute a încetat orice activitate, ca un semn de ultimă rămas bun, adus Regelui Alexandru.

Un caz interesant

Din Oradea se anunță: Soția gospodarului Nicolae Bălan din Marghita a înaintat parchetului un denunț contra sergentului Pop dela poliția din Marghita, pentru crima de abuz de putere, leziuni corporale grave și furt.

Cazul care a determinat acest denunț este următorul:

Soția lui Nic. Bălan, o femeie grasă de 100 kg., s'a dus la târg la Marghita, unde a avut o ceartă cu evreul Goldberger. În toiuł acestei certe d-na Bălan și-a exprimat părerea că „ar fi bine să vie hitlerismul și la noi, ca să mai pună la respect pe jidani și să-i măture de aci”. Goldberger a fugit la poliție și a făcut denunț că femeia Bălan face agitație hitleristă. Sergentul Pop vine și somează pe d-na Bălan să-i urmeze la poliție. Cum ea s'a opus, sergentul o lovește de două ori în cap cu bastonul de gumă, încât i-a căzut din mână suma de 4000 de lei ce avea la ea. După cum spune femeia, sergentul i-a ridicat banii de jos și n'a vrut să-i înapoieze. Ea striga în gura mare că sergentul i-a furat banii. Atunci sergentul și cu gospodarul Bradaci a vrut să o urse în căruța lui Bradaci pentru a o duce la poliție, dar

cum ea s'a opus, i a rupt hainele depe ea și a rămas în costumul Evei. Atunci de rușine s'a urcat în căruța și a dus-o în fața poliției, unde a somat-o să se dea jos. Cum ea a refuzat, cerând mai întâi haine, sergentul și cu Bradaci au răsturnat căruța în șanț, cu care prilej femeia s'a rănit grav la umăr și la gât. Așadar au dus-o apoi la poliție, unde au dresat proces verbal, iar femeia a venit la Oradea la d. adv. Boeriu și a făcut denunțul contra sergentului. Parchetul cercetează cazul.

Perfect acord între d-nii D. Brătianu și Tătărescu

București. — Față de svonurile cari circulă în Capitală un ziar constată, că între d-nii Dinu Brătianu, șeful partidului liberal și Gh. Tătărescu, președintele consiliului de ministri, domnește o perfectă înțelegere. D. prim-ministru nu a putut să viziteze pe șeful partidului din cauza evenimentelor dela Marsilia. Se crede că după înțelegerea Suveranului în țară, va avea loc o întrevedere între d-nii Dinu Brătianu și Gh. Tătărescu.